त्रित आप्त्यः। अग्निः। त्रिष्टुप्

स्वस्ति नो दिवो अग्ने पृथिव्या विश्वायुर्धेहि यजथाय देव।

सचेमहि तव दस्म प्रकेतैरुरुष्या ण उरुभिर्देव शंसैः॥ १०.००७.०१

नः- अस्माकम्। अग्ने देव। दिवः पृथिव्याः- द्यावापृथिव्योः। यजथाय- दानधर्माय। विश्वायुः स्वस्ति- सर्वलोकमङ्गळम्। धेहि- धारय। दस्म- दर्शनमय। देव। तव- भवतः। प्रकेतैः- प्रज्ञाभिः। सचेमहि- सङ्गता वयम्। उरुभिः- विस्तीर्णैः। शंसैः- मन्त्रैः। नः- अस्मान्। उरुष्य- रक्ष ॥१॥

इमा अग्ने मतयस्तुभ्यं जाता गोभिरश्वैरभि गृणन्ति राधः।

यदा ते मर्तो अनु भोगमानड्वसो दधानो मतिभिः सुजात॥ १०.००७.०२

सुजात- शोभनजन्मयुक्त। वसो- चित्तवृत्तिस्तम्भकारक। वसु स्तम्भे। यदा। मर्तः- मनुष्यः। ते- तव। भोगम्- अनुभूतिम्। मतिभिः- मननैः। दधानः- धरन्। अनु आनट्- अनुलभते। तदा। इमाः- एताः। मतयः। अग्ने। तुभ्यम्- भवदर्थम्। जाताः- उत्पन्नाः। गोभिः- चिद्रश्मिभिः। अश्वैः- प्राणैः। राधः- संसिद्धिम्। अभि गृणन्ति- आभिमुख्येन स्तुवन्ति ॥२॥

अग्निं मन्ये पितरमग्निमापिमग्निं भ्रातरं सदमित्सखायम्।

अग्नेरनीकं बृहतः सपर्यं दिवि शुक्रं यजतं सूर्यस्य॥ १०.००७.०३

अग्निम्- सर्वभूतहितरत्युद्भूतसङ्कल्पम्। पितरम्- जनकम्। मन्ये- जानामि। अग्निम्। आपिम्- बन्धुं जानामि। अग्निम्। भ्रातरम्- सोदरम्। सदमित्- सदैव। सखायम्- मित्रं जानामि। दिवि- चिदाकाशे। सूर्यस्य- आत्मसूर्यस्य। यजतम्- पूजनीयम्। शुक्रम्- शुभ्रं शुद्धमिति भावः। बृहतः- महतः। अग्नेः- सर्वभूतहितक्रतोः। अनीकम्- आत्यन्तिकं भावम्। सपर्यं- परिचरामि ॥३॥

सिध्रा अग्ने धियो अस्मे सनुत्रीर्यं त्रायसे दम आ नित्यहोता।

ऋतावा स रोहिदश्वः पुरुक्षुर्द्युभिरस्मा अहभिर्वाममस्तु॥ १०.००७.०४

Dr. Ranganji

यं। दमे- गृहे। नित्यहोता- नित्यदेवाह्वाता सन्। आ- समन्तात्। त्रायसे- रक्षसि। अस्मे- अस्य। सनुत्रीः- संभक्त्र्यः। धियः। अग्ने। सिध्राः- सिद्धाः। ऋतावा- सत्ययुक्तः। सः- असौ। रोहिदश्वः- ज्वलदश्वः दीप्तिमत्प्राण इति भावः। पुरुक्षुः- बह्वन्नोग्निः। अस्मै- एतादृशायाग्नये। द्युभिः अहभिः- दिवसैर्दैवीप्रज्ञाभिरिति भावः। वामम्- वननीयं हविः। अस्तु- भवतु ॥४॥

द्युभिर्हितं मित्रमिव प्रयोगं प्रत्नमृत्विजमध्वरस्य जारम्।
बाहुभ्यामग्निमायवोऽजनन्त विक्षु होतारं न्यसादयन्त॥ १०.००७.०५

द्युभिः- स्वभाभिः। हितम्- हितकरम्। मित्रमिव- सखायमिव। प्रयोगम्- प्रयोक्तव्यम्। प्रत्नम्- पुराणम्। ऋत्विजम्- अस्मदर्थं यज्ञकरम्। अध्वरस्य- यज्ञस्य। जारम्- समापयितारम्। यज्ञेषु स्तव्यं वा। विक्षु- प्रजासु। होतारम्- देवाह्वातारम्। अग्निम्- पावकम्। बाहुभ्याम्- हस्ताभ्यामित्याधिभौतिके। अध्यात्मे तु हस्तोपलक्षितशोभनकर्मणा। आयवः- मनुष्याः। अजनन्त- अजनयन्। न्यसादयन्त- नियमेन सादितवन्तः ॥५॥

स्वयं यजस्व दिवि देव देवान्किं ते पाकः कृणवदप्रचेताः।
यथायज ऋतुभिर्देव देवानेवा यजस्व तन्वं सुजात॥ १०.००७.०६

स्वयम्- स्वतः। दिवि- चित्ताकाशे। देव- द्योतनशीलान्। देवान्- द्योतनशक्तीः। यजस्व- सङ्गताः कुरु पूजय च। अप्रचेताः- अज्ञानी। पाकः- पक्तव्यचित्तयुक्तः। किम्। ते- तव। कृणवत्- कर्तुं शक्यते। देव। देवान्। यथा। ऋतुभिः- उचितकालैः। अयजः- पूजयसि। एव- तथा। सुजात- शोभनजन्मयुक्त। तन्वम्- स्वामेव तनुमपि। यजस्व- पूजय उपास्व ॥६॥

भवा नो अग्नेऽवितोत गोपा भवा वयस्कृदुत नो वयोधाः।
रास्वा च नः सुमहो हव्यदातिं त्रास्वोत नस्तन्वो३ अप्रयुच्छन्॥ १०.००७.०७

अग्ने- सर्वभूतहितक्रतो। नः- अस्माकम्। अविता- रक्षकः। भव। उत- अपि च। गोपाः- अस्मच्चिद्रश्मिपालकः। भव। वयस्कृत्- हव्यकृत्। उत- अपि च। नः- अस्माकम्। वयोधाः-

Dr. Rangaji

हव्यधारकः। भव। सुमहः- महात्मन्। नः- अस्मदर्थम्। हव्यदातिम्- हव्यदानबुद्धिम्। रास्व- देहि। उत- अपि च। अप्रयुच्छन्- अप्रमाद्यन्। तन्वः- अस्मद्रूपाणि। त्रास्व- रक्ष ॥७॥

Dr. Ranganji